

Grote zwartrok een racist?

Universiteit laat beeld Belgische jezuïet Pieter-Jan DE SMET wegtakelen

- ▶ Jezuïet Pieter-Jan De Smet had als 'grote zwartrok' respect voor de indianen
- ▶ Vandaag kijken we heel anders naar zijn tijd
- ▶ Ook bij ons staan er nog koloniale beelden

Het gewraakte beeld van pater De Smet was te vinden in de jezuïetenuniversiteit van Saint Louis, de thuisstad van de Belgische missionaris in de Verenigde Staten. © @EmmaculateJones/Twitter

Erik DE SMET

Onlangs liet de Saint Louis University in de Verenigde Staten een beeld van jezuïet Pieter-Jan De Smet (1801-1873) ontmantelen en overbrengen naar het universiteitsmuseum. Tegen de uitbeelding van die missionaris, bijgenaamd 'grote zwartrok', was onder studenten en docenten verzet gerezen: het beeld heette koloniaal, neerbuigend en getuigend van blanke en christelijke overheersing.

Luc Vints van het KADOC, Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving, toerde onlangs nog door de VS, op zoek naar sporen van Pieter-Jan De Smet. „Hij was een van de grote missionarissen van de negentiende eeuw,” zegt Vints, „maar was hij ook een ty-

pisch negentiende-eeuwse missionaris? Vóór zijn tijd waren er al missionarissen actief bij de oorspronkelijke bewoners van Amerika. Nieuw was dat De Smet de Rocky Mountains introk. Hij wilde de oorspronkelijke bewoners beschermen tegen de veranderingen die op hen afkwamen, ook al bleek dat hopeloos naïef.”

Bemiddelaar

De in Dendermonde geboren jezuïet, zo stelde Luc Vints vast, maakte gretig gebruik van een geoliede propagandamachine. Hij schreef meer dan vijfduizend brieven en publiceerde in

het Engels, Frans en Duits over zijn ontmoetingen met de indianen. Liefst acht keer keerde hij terug naar België om lezingen te geven, weldoeners te vinden en missionarissen te rekruteren.

Luc Vints: „Had De Smet respect voor de cultuur van de oorspronkelijke bewoners? Van zijn teksten kreeg ik een dubbel gevoel. Hij was verbaasd over hun zeden en gewoonten, maar aanvaardde hen toch zoals ze waren. Op onze tocht ontmoetten we bij de huidige inheemse bevolking velen die hem respecteren. Hij wordt beschouwd als een pionier met goede bedoelingen.”

kele generaties later sloegen De Smets opvolgers een nieuwe weg in die ze samen met de indianen bewandelden, in een dialoog tussen de westerse, katholieke visie en de inheemse culturen.”

Het beeld van De Smet in Saint Louis kon dus niet langer door de beugel. Bij ons was er een soortgelijke discussie over het beeld van Congomissionaris Constant Pierre-Joseph De Deken in Wilrijk, beslecht met de plaatsing van een bord met duiding. De Amerikaanse oplossing – het beeld opnemen in het museum – vindt Vints beter. „Met het geheven kruis en de achterliggende idee van onderwerping is het niet meer van deze tijd. In een museum kun je het duiden als een relik uit het verleden. Zo zegt het veel over de evoluerende beeldvorming.”

Beeldvorming wordt overigens het thema van een tentoonstelling die in februari 2016 opent in het Caermersklooster in Gent. De nadruk zal er niet liggen op De Smet als missionaris, maar op zijn veelvoudige relatie met de indianen, voor wie de kennismaking met de westerse cultuur tegelijk traumatisch was.

Meer weten? Surf naar www.bloggen.be/pjdesmet.

Advertentie

Uw testament
een puzzel?
Ons boekje helpt u.

GRATIS
GIDS

Nadenken over uw testament, niemand kijkt ernaar uit. Toch geeft het idee dat alles goed geregeld is, veel rust en zekerheid. Zowel voor u als voor uw naasten.

Het Rode Kruis merkt dat veel mensen niet weten wanneer een testament voordeel biedt, of het moeilijk vinden om een testament te maken. Daarom hebben we een handig boekje samengesteld en organiseren we gratis infonamiddagen. U zult merken dat het niet ingewikkeld hoeft te zijn.

Ja, stuur mij de **GRATIS GIDS**
'Uw testament goed geregeld in 5 stappen.'

dhr mevr voornaam: _____

naam: _____

straat: _____

nr: _____ bus: _____ postcode: _____

gemeente: _____

telefoon: _____

geboortedatum: _____

e-mail*: _____

Stuur de ingevulde bon terug naar: Rode Kruis-Vlaanderen, DA 852-570-7, 2800 Mechelen. Een postzegel is niet nodig. Of mail naar legaten@rodekruis.be of bel 015 443 443. Vermeld uw aanvraagcode: **GRATIS GIDS-23**. U ontvangt hem in uw brievenbus.

Vraag online uw gids aan of schrijf u in voor een gratis infonamiddag op www.rodekruis.be/testament

* Ik wil graag via e-mail informatie van het Rode Kruis ontvangen, waaronder de laatste info over en wijzigingen rond legaten, schenkingen en het opstellen van een testament.

Rode Kruis
Vlaanderen

helpt
helpen